

Waarom Israël zeker weet dat er extra ruimtes onder het al-Shifaziekenhuis zijn

Achtergrondartikel uit het ND, door [Jan van Benthem](#), dinsdag 21 november 2023

Het Israëlische leger ontdekt steeds meer tunnels en ruimtes van Hamas in de Gazastrook, ook in en bij ziekenhuizen. Maar oud-premier Ehud Barak is er zeker van dat er bunkers onder het al-Shifaziekenhuis zijn. Israël bouwde die namelijk zelf.

Opnames die het Israëlische leger vrijgaf van de Hamas-tunnel onder het terrein van het al-Shifaziekenhuis in Gaza, met aan het eind een stalen bomvrije deur. Beeld upi / Israel Defense Forces

GAZASTAD-JERUZALEM

Stukje bij beetje probeert Israël de Hamas terreurinfrastructuur in en vooral onder de Gazastrook te ontrafelen. Dat dit nog steeds niet is gelukt, wordt wel bewezen door de raketten die Hamas maandag nog wist af te schieten op Tel Aviv. Maar sluitend bewijs voor een Hamas-commandocentrum onder het al-Shifaziekenhuis in Gaza is er nog steeds niet.

Wat wel is gevonden, zijn de eerste tunnels op ziekenhuisterreinen. De eerste grotere tunnel werd aangetroffen bij het al-Rantisi kindziekenhuis, in het noorden van Gazastad. De ingang lag tussen een school en het ziekenhuis, waar een schacht inclusief elektriciteitsvoorziening twintig meter recht naar beneden ging en daar naar een stalen, bomvrije deur leidde. Onder het ziekenhuis liet het leger aan onder meer CNN ruimtes zien waar kennelijk gijzelaars, inclusief kleine kinderen, waren vastgehouden. Ook werden in een andere kelderruimte wapens, computers en bomvesten aangetroffen.

Maar wat er achter die bomvrije deur zit, is nog niet bekend. Israël verwacht daar zogenaamde boobytraps, explosieven die afgaan of op afstand tot explosie worden gebracht zodra de militairen de deur forceren en de tunnel erachter binnengaan.

Israëlische bunkerbouwers

Hetzelfde scenario geldt voor het al Shifaziekenhuis. Daar is op het ziekenhuisterrein zelf, tegenover het zogenaamde 'Qatargebouw', een ingang gevonden. Die schacht komt uit bij een tunnel van vijftig meter lang met aan het eind een stalen deur met iets wat op een schietgat lijkt. Het Israëlische leger heeft ook opnames van bewakingscamera's in het ziekenhuis. Daarop is te zien hoe ten minste drie met geweren bewapende terroristen twee gijzelaars het ziekenhuis binnenbrengen.

Maar bewijs voor de commandopost van Hamas in het ziekenhuis is het nog steeds niet, al zijn wel enkele wapens in het ziekenhuis aangetroffen.

De sterkste aanwijzing dat er wel degelijk ruimtes onder het ziekenhuis zijn, komt uit Israël zelf en wel van voormalig premier Ehud Barak. In een gesprek met CNN presentatrice Christiana Amanpour stelde Barak dinsdag dat het 'al jarenlang bekend is dat Hamas ruimtes onder het Shifaziekenhuis hebben. Die zijn daar oorspronkelijk door Israëlische bouwers aangelegd en die gebruiken ze nu als commandoposten in combinatie met verschillende tunnels, als deel van het systeem.' Op de vraag door een verraste Amanpour of hij zich misschien versproken had, antwoordde Barak: 'Nee, nee, enkele decennia geleden hadden wij daar de leiding. We hebben toen deze bunkers onder het ziekenhuis gebouwd om het meer operationele ruimte te bieden binnen de beperkte ruimte van het terrein.'

Bovendien, zo vertelde Barak, ging de uiteindelijke operatie van Israël richting het ziekenhuis pas na dagen van waarschuwingen van start, 'om te voorkomen dat artsen, verplegend personeel en patiënten zouden worden getroffen'. 'Hamas had zo alle tijd van de wereld om bewijzen uit te wissen', aldus Barak.

laat Strafhof meekijken

Het is in dergelijke omstandigheden erg lastig om vast te stellen wat onder de noemer 'oorlogsmisdaden' valt, stelde Geert-Jan Knoops, bijzonder hoogleraar politiek van het internationaal recht. Op een bijeenkomst van de EIPA (Europese Israëlische Pers Associatie) legde hij uit dat het internationale recht vooral uitgaat van 'bedoeling en kennis van de omstandigheden', zoals het Internationaal Strafhof het ook omschrijft. Knoops, die betrokken is bij het Strafhof, stelt dat in de

Article 19 - Wounded and sick IV. Discontinuance of protection of hospitals

The protection to which civilian hospitals are entitled shall not cease unless they are used to commit, outside their humanitarian duties, acts harmful to the enemy. Protection may, however, cease only after due warning has been given, naming, in all appropriate cases, a reasonable time limit, and after such warning has remained unheeded.

internationale politiek en media hierover veel misvattingen bestaan.

Een ziekenhuis kan ook volgens de Conventies van Genève gelden als een legitiem militair doel. Maar een commandant moet wel nauwkeurig zien vast te stellen, of een operatie tegen een doel in of bij een ziekenhuis terecht is en moet ook vooraf waarschuwen. 'Als je weet dat er maar twee Hamasstrijders met een geweer in het ziekenhuis zijn en je gaat er dan met grondtroepen in, dan is er geen sprake van proportioneel optreden', aldus Knoops. 'Maar als je sterke aanwijzingen hebt voor tunnels en bunkers in of onder het ziekenhuis, dan mogelijk wel.'

Artikel uit de Geneefse Conventies over het opschorten van de bescherming van ziekenhuizen - beeld ND screenshot

‘Het zou in mijn ogen Israël helpen als het onafhankelijke onderzoekers van het Strafhof zou toestaan, mee te gaan bij het onderzoek en hen meer van de militaire inlichtingen te laten zien’, zegt Knoops. ‘Dat zou helpen de publieke opinie over Israël te veranderen.’

Ook voor na de oorlog tegen Hamas heeft Israël internationale samenwerking nodig, betoogt Robert Serry, voormalig bijzonder gezant van de VN voor het Midden-Oosten. Er zal een overgangsfase moeten komen, liefst met een tijdelijk Euro-Arabisch bestuur. In die tijd zullen de VS de leiding moeten nemen in een breed proces richting een oplossing ‘die voor altijd voorkomt dat deze oorlog zich herhaalt’. ‘Je hebt uitzicht nodig’, aldus Serry, ‘maar begrijp me goed, het zal niet gemakkelijk zijn’.

<https://www.nd.nl/nieuws/buitenland/1201262/waarom-israel-er-zo-zeker-van-is-dat-er-extra-ruimtes-onder-h#/reader>